O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
T.S. Sharipov
2024 yil "28" 08

STATISTIKA FANI BO‘YICHA

SILLABUSI

Kunduzgi bo‘lim uchun

Bilim sohasi:	**400000**	– Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	**410 000**	– Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishlari:	**60410400**	– moliya va moliyaviy texnologiyalar
	60410500	– bank ishi va auditi

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti
60410400– Moliya va moliyaviy texnologiyalar
60410500– Bank ishi va auditi ta'lim yo'nalishlari

Fan nomi:	Statistika
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	STAT204
Yil:	2
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	24
Amaliy mashg'ulotlar	24
Labaratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	72
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda bozor iqtisodiyoti sharoitida statistikaning nazariy, uslubiy va amaliy masalalarini har taraflama o'rgatish, bozor hodisalari o'rtasidagi sabab-oqibat bog'lanishlarini ochish uchun korrelyatsion-regression tahlilni qo'llay olish, statistik kuzatish natijasida olingan ma'lumotlarni kompyuter dasturlari yordamida yechish, olingan natijalar bo'yicha xulosa va takliflar qilish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Iqtisodiyot nazariyasi
2.	Ekonometrika

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Statistika predmeti va metodining o'ziga xos xususiyatlari; ommaviy hodisa, uning muhim belgilari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	statistika usuli; statistik tadqiqot va uning bosqichlarini bilishlari lozim;
TN3	hozirgi zamon O'zbekiston Respublikasi Davlat statistikasi va xalqaro statistika; statistik kuzatishning mohiyati va ahamiyati; statistik kuzatishni tashkil etish tamoyillari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN4	Variatsiya ko'rastkichlarini hisoblashni; asimmetriya koeffitsenti va uni

Fan o‘qituvchisi to‘g‘risida ma’lumot

Mualliflar:	Xudayberdiyev U. – SamISI, “Iqtisodiy tahlil va statistika” kafedrasi dotsenti, i.f.n.; Babanazarova S.A. - SamISI, “Iqtisodiy tahlil va statistika” kafedrasi o‘qituvchisi, PhD.
E – mail:	babanazarova_sevara@mail.ru.
Tashkilot:	SamISI “Iqtisodiy tahlil va statistika” kafedrasi
Taqrizchilar:	**Pardaev M.Q.**- SamISI “Iqtisodiy tahlil va statistika” kafedrasi professori, p.f.d., **Arabov N.U.**– Samarqand Davlat universiteti dotsenti, i.f.n. (turdosh OTM)

Mazkur Sillabus institut o‘quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ S-16-05/187)

Mazkur Sillabus “Iqtisodiy tahlil va stastistika” kafedrasining 2024 yil 24 avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

O‘quv-uslubiy bo‘lim boshlig‘i I. Shodmonov

Fakultet dekani O.M.Pardayev

Kafedra mudiri A.N.Xoliqulov

Tuzuvchi S.A.Babanazarova

- fan bo‘yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo‘lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo‘nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo‘lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to‘liq va aniq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy xujjatlarni to‘liq o‘zlashtirgan bo‘lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o‘quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo‘yicha berilgan savollarga to‘g‘ri javob bera olsa;
- fan bo‘yicha konspektga puxta shakllantirgan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to‘liq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy xujjatlarni o‘zlashtirgan bo‘lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo‘lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;
- bayon qilish ravon bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga tayyorgarlik ko‘rilmagan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo‘l qo‘yilgan bo‘lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

	aniqlash tartibini; uning mohiyati va darajasini miqdoriy baholashni; tanlama kuzatish, uning mazmuni, qo‘llanish sabablari va afzalliklarini; tanlama reprezentativligini ta’minlovchi tanlash usullarini; korrelyation-regression tahlil usullarini qo‘llash shart-sharoitlarini bilishi va ulardan foydalana olishi kerak.
	Ko‘nikmalar jihatidan:
TN5	Aholi tabiiy harakati ko‘rsatkichlari: umumiy, xususiy va maxsus ko‘rsatkichlari; aholining mexanik harakati ko‘rsatkichlari; aholi harakatining mutloq va nisbiy ko‘rsatkichlari; o‘rtacha umr ko‘rish ko‘rsatkichlari; aholining kelajakdagi sonini bashoratlash (prognozlash); aholining istiqboldagi sonini hisoblash global va yoshini siljtish usullari yordamida hisoblash va amaliyotda qo‘llash ko‘nikmalariga ega bo‘ladi;
TN6	Milliy boylik to‘g‘risida tushunchasi, uning hajmi, tarkibi va dinamikasi; asosiy kapital tasnifi, baholash va amortizatsiya ajratmalarini hisoblash usullari; asosiy fondlarning holati, harakati va ulardan foydalanish ko‘rsatkichlari; aylanma mablag‘lar, ularning mazmuni va tarkibi; aylanma fondlardan foydalanish samaradorligi ko‘rsatkichlari aniqlay oladi;
TN7	Iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda statistik ko‘rsatkichlarni qo‘llash; statistik ko‘rsatkichlarni tahlil qilishni biladi;
TN8	Statistik ko‘rsatkichlarning ijobiy va salbiy oqibatlarini statistik baholash; statistik ma’lumotlar natijalarini prognoz qilish malakalariga ega bo‘ladi.

Fan mazmuni		
Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)		**Ajratil-gan soat**
M1	Statistikaning predmeti, usullari va statistik kuzatish	2
M2	Statistik jamlash va guruhlash	2
M3	Statistika ko‘rsatkichlari	2
M4	O‘rtacha miqdorlar	2
M5	Statistik tadqiqotlarda tanlab kuzatish	2
M6	Xodisalar o‘rtasidagi bog‘lanishlarni statistik o‘rganish	2
M7	Dinamikani statistik o‘rganish usullari	2
M8	Iqtisodiy indekslar	2
M9	Aholi statistikasi	2
M10	Mehnat bozori statistikasi	2
M11	Makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar tizimi	2
M12	Milliy boylik statistikasi	2
JAMI:		**24**
Mashg‘ulotlar shakli: amaliy mashg‘ulot (A)		
A1	Statistik kuzatish ma’lumotlarini qabul qilish va tekshirish usullari	2
A2	Statistik ma’lumotlarni jamlash va guruhlash va jadval va	2

	grafiklarda aks ettirish.	
A3	Statistika ko'rsatkichlarini ifodalash shakllari	2
A4	Statistik ma'lumotlarning o'rtacha miqdorlarini aniqlash va variatsiya koeffitsientini hisoblash zaruriyati	2
A5	Statistik tadqiqotlarda tanlab kuzatishning qo'llanilishi	2
A6	O'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish usullari	2
A7	Dinamika qatorlarining tahlil ko'rsatkichlari.	2
A8	Iqtisodiy indekslarning tasniflanishi (klassifikayasi)	2
A9	Aholining harakat ko'rsatkichlari statistikasi	2
A10	Mehnat resurslari va ularning harakat ko'rsatkichlari.	2
A11	Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar hisoblash usullsri.	2
A12	Milliy boylik tarkibi va dinamikasi	2
JAMI:		**24**

Mustaqil ta'lim (MT)		**Ajratil-gan soat**
MT1	Statistikaning paydo bo'lish tarixi va rivojlanishi.	2
MT2	Statistikaning o'ziga xos umum-ilmiy va maxsus usullari.	4
MT3	Statistik kuzatishning dasturiy–uslubiy va tashkiliy masalalari.	2
MT4	Statistik hisobot, registr va maxsus tashkil etiladigan statistik kuzatishlar.	4
MT5	Statistik guruhlash usuli, uning ijtimoiy-iqtisodiy hodisalar va jarayonlarni o'rganishda ahamiyati.	4
MT6	Statistik ko'rsatkichlarga qo'yilgan asosiy talablar: miqdorlarning ishonchliligi, taqqoslanıa holati va aniqligi.	4
MT7	O'rtacha miqdorlarni qo'llashning asosiy shartlari.	4
MT8	O'rtacha miqdorlarning tasnifi: analitik va tuzilmaviy o'rtachalar.	4
MT9	Tuzilmaviy o'rtachalardan statistik tadqiqorlarda foydalanilishi	4
MT10	Tanlama to'plamni tashkil qilish usullari.	4
MT11	Kichik tanlama kuzatish mohiyati va uning o'ziga xos xususiyatlari.	4
MT12	Korrelyatsion-regression tahlil – o'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish usullari.	4
MT13	Dinamika tendensiyalarini aniqlash usullari.	4
MT14	Mavsumiylik to'g'risida tushuncha va uni baholash.	2
MT15	Iqtisodiy indekslarning tasniflanishi (klassifikayasi).	4
MT16	Dunyo aholi dinamikasi va istiqboldagi sonini prognozlash.	2
MT17	Korxonalarda xodimlar statistikasi ko'rsatkichlari.	2
MT18	Mehnat unumdorligi to'g'risida tushuncha va uni statistik o'rganishning ahamiyati.	4
MT19	Milliy hisoblar tizimida ishlab chiqarish sohasini	2

	chegaralash.	
MT20	YAIM hajmini bisoblash usullari.	**4**
MT21	Asosiy kapital tasnifi, baholash va amortizatsiya ajratmalarini hisoblash usullari.	**4**
MT22	Aylanma mablag'lar, ularning mazmuni va tarkibi.	**2**
	JAMI	**72**

Asosiy adabiyotlar	
1.	SHodiev X. va Xabibullaev I. Statistika: darslik.–T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2019.-454 b.
2.	Xudayberdiev U.X. Statistika. O'quv qo'llanma. Samarqand, SamISI, 2019.
3.	Xudayberdiev U.X., Xoliqulov A.N., Babanazarova S.A. Statistika. Darslik. Samarqand, SamISI, 2022.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	O'zbekiston Respublikasi qonuni: Rasmiy statistika to'g'risida. 2021 yil 11 avgustda qabul qilingan.
2.	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika qo'mitasi faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2017 yil 31 iyuldagi PQ-31655 qarori.
3.	Soatov N., Nabiyev X., Nabiyev D., Tillaxo'jayev S. Statistika. Darslik. T.: TDIU, 2009y.
4	Abdullayev Yo., Pardayev M.Q., Xudoyberdiyev U., Aliyev B. Statistika. O'quv qo'llanma. "Iqtisod-moliya", 2011y.
5	Xudayberdiyev U. va boshqalar. Statistika, O'quv-uslubiy qo'llanma. I-qism, Samarqand, SamISI 2011.
6	Xudayberdiyev U. va boshqalar. Statistika, O'quv-uslubiy qo'llanma. II-qism, Samarqand, SamISI 2014.
7	Статистика. Учебник./ под ред. И.И. Елисеевой. - М.:Проспект, 2010.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➢ fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;

➢ fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqlylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;